

۲۰۱۸/۰۳/۱۲

دوکتور نوراحمد خالدی

کوبیدن بر طبل خالی صلح!

رئیس جمهور اشرف غنی به تاریخ نهم حوت ۱۳۹۶ هجری شمسی (۲۸ فیبروری ۲۰۱۸م) در جریان سخنرانی اش در "پروسه کابل" برای نخستین بار گفت که حکومت تحت رهبری وی حاضر است "بدون پیش شرط" با طالبان مذاکره کند. آقای غنی همچنین گفت که برای ترغیب طالبان به مذاکرات صلح، حاضر است آن گروه را به حیث حزب سیاسی به رسمیت بشناسد؛ زندانیان آنان را آزاد سازد و در مکانی که رهبران آن گروه خواسته باشند، مذاکره کند. به تعقیب آن رئیس جمهور غنی روز چهارشنبه در جریان سخنرانی اش در هشتمین سال تقنینی دور شانزدهم شورای ملی افغانستان، بار دیگر گفت که "به صدای بلند می گویم راهی را که برای پیشبرد صلح انتخاب کرده ایم، بر نمی گردیم. به طالبان می گویم، که خیر اسلام و افغانستان در این است که به مذاکره بنشینیم."

با آنکه هنوز طالبان به این پیشنهاد های صلح رسماً پاسخ نداده اند اما در عین زمان گروه طالبان از مقام های امریکایی خواست که به صورت مستقیم با دفتر سیاسی این گروه در کشور قطر درباره راه حل صلح آمیز مسئله افغانستان صحبت کند.

همچنان صدای امریکا بتاريخ ۱۸ حوت (۹ مارچ ۲۰۱۸م) گزارش میدهد که یک مقام ارشد امنیتی پاکستان گفته است که ایالات متحده هرگونه امیدواری پیروزی جنگ در افغانستان را کنار بگذارد و در عوض در صدد مذاکرات صلح با گروه طالبان باشد. ناصر خان جنجوعه، مشاور امنیت ملی پاکستان، ضمن بیان این مطلب گفته است که "به عوض اینکه برنده جنگ شویم، ببایید آنرا خاتمه دهیم".

در مقابل الیس ولز سرپرست معاونیت وزارت خارجه امریکا در امور آسیای جنوبی و میانه اظهار داشته که ایالات متحده در واقع نمی تواند جایگزین حکومت و مردم افغانستان باشد. به نوشته والستریٹ ژورنال، الیس ولز سرپرست معاونیت وزارت خارجه امریکا می گوید طالبان باید با کابل گفتگو کنند نه با واشنگتن.

به تعقیب اظهارات الیس ولز گروه طالبان از مقام های امریکایی دوباره خواست که به صورت مستقیم با دفتر سیاسی این گروه در کشور قطر درباره راه حل صلح آمیز مسئله افغانستان صحبت کند. اعلامیه این گروه در عکس العمل به سخنان خانم الیس ولز، معاون وزارت امور خارجه امریکا در امور آسیای جنوبی و مرکزی به

تازگی منتشر شده. خانم ولز در یک مصاحبه با بی‌بی‌سی گفته بود که اگر طالبان میانه رو برای گفتگو با دولت افغانستان آماده باشند، امریکا از آن حمایت خواهد کرد.

چرا طالبان و پاکستان دولت افغانستان را نادیده می‌گیرند؟ محاسبه شورشیان چیست؟

ناصر خان جنجوعه مشاور امنیت ملی پاکستان با استناد به گزارش هایی که گویا حکومت افغانستان بر کمتر از ۶۰ فیصد قلمرو آن کشور تسلط دارد گفته است "ممکن نیست که ایالات متحده بار دیگر ۴۴ فیصد قلمرو افغانستان را به دست بیاورد. بیاورد تا جنگ را از طریق سیاسی حل کنیم. تا چه زمانی می‌خواهید جنگ را در افغانستان ادامه دهید؟" اما حکومت افغانستان گزارش مبنی بر تسلط یا نفوذ طالبان بر ۴۴ فیصد قلمرو آن کشور را رد می‌کند. بر اساس راپور های وزارت دفاع طالبان فقط بین ۹ تا ۱۱ ولسوالی را در کنترل خود دارند و متباقی قلمرو آن کشور در تصرف حکومت افغانستان قرار دارد. بر علاوه بر اساس راپور های سیگار ۳۴ ولسوالی در خطر مستقیم طالبان قرار دارند. با توجه به آنکه در افغانستان ۳۴ ولایت و ۳۸۱ ولسوالی و ۱۷ ناحیه شهری (در کابل) وجود دارد ساحات تحت کنترل طالبان به ۲,۸ فیصد میرسد.

روزنامه شیکاگو تریبیون در ۱۸ حوت (۹ مارچ ۲۰۱۸م) مطلبی را نشر کرده و نوشته است پیشنهاد رئیس جمهور غنی برای طالبان یک گام خیلی مهم است. روزنامه اظهارات مایکل کوگلمن معاون ارشد جنوب آسیا در مرکز ویلسن را نشر کرده که گفته است با توجه به پیشنهاد آقای غنی، تا هنوز عملی به نظر نمی‌رسد که محاسبه شورشیان تغییر کند.

واشنگتن پست اخیراً می‌نویسد که با وجود حمایت امریکا، پیشنهاد حکومت افغانستان برای طالبان مسلح، با مواعی روبرو شده است. به نوشته روزنامه، شورشیان هیچ نشانه‌ای از تغییر در تقاضاهای گذشته شان را ابراز نکردند زیرا آن‌ها برای گفتگو با امریکا در خواست کرده اند نه مذاکره با حکومت افغانستان.

همچنان نشریه انترنتی دیپلومات به یک گزارش تازه سازمان ملل متحد در مورد تلفات ملکی در جنگ افغانستان می‌گوید یوناما یا دفتر نمایندگی سیاسی سازمان ملل متحد در کابل، گزارش داده است که از سال ۲۰۰۹ میلادی به این سو، کم از کم ۲۸ هزار فرد ملکی در جنگ کشته شده و بیش از ۵۰ هزار تن زخمی شده‌اند. به نوشته دیپلومات، بیش از ۶۵ فیصد تلفات ملکی در حملات طالبان مسلح، ۲۵ فیصد در حملات نیروهای دولتی و گروه های حامی حکومت افغانستان و ۲ فیصد در اثر عملیات نیروهای بین‌المللی گزارش شده است. یک دلیل اصلی زیاد شدن تلفات ملکی در جنگ افغانستان، افزایش تعداد گروه های درگیر در منازعه مسلحانه در این کشور است. حکومت افغانستان گفته است که کم از کم ۲۰ گروه تروریستی به اضافه گروه های مافیایی قاچاق مواد مخدر، در جنگ دخیل هستند.

در عین زمان بر اساس سنجشهای اینجانب با استفاده از احصاییه های نشر شده بین المللی در مورد تلفات جنگ در افغانستان (Brookings: Afghanistan Index, ۲۵ May ۲۰۱۷ and iCasualties) از سال ۲۰۰۹ تا سال ۲۰۱۷ تعداد تلفات اردوی ملی و پولیس ملی در افغانستان به ۳۱۸۳۸ نفر میرسد که از آنجمله ۱۹۳۸۰ نفر از سال ۲۰۱۴ به اینطرف به شهادت رسیده اند که ۷۰ فیصد آنها را منسوبین پولیس ملی تشکیل میدهند.

در عین زمان از سال ۲۰۰۹ تا سال ۲۰۱۷ تعداد تلفات امریکایی ها به ۱۷۴۶ نفر میرسد و از این جمله صرف به تعداد ۱۰۷ نفر از سال ۲۰۱۴ به اینطرف کشته شده اند.

در مقابل تعداد تلفات طالبان از سال ۲۰۰۹ تا سال ۲۰۱۷ در حدود ۲۴۰۰۰ نفر تخمین میگردد.

ارقام مربوط به تلفات ملکی و نظامی جنگ به وضاحت نشان میدهد که طالبان در افغانستان اساساً با مردم افغانستان و قوای مسلح آن میجنگند نه با امریکاییها. طالبان درحالیکه در ۴ سال گذشته خود در حدود ۱۱ هزار نفر تلفات داده اند در مقابل در حدود ۳۲ هزار نفر افغان اعم از افراد ملکی، پولیس و سرباز را به شهادت رسانده و صرف ۱۰۷ نفر امریکایی را کشته اند.

این ارقام، ساحات اداری مورد کنترل طالبان در افغانستان و تلفات جنگ امریکاییها، نشان میدهد که محاسبات اردوی پاکستان و طالبان برای مجبور ساختن امریکاییها برای مذاکرات مستقیم با آنها نادرست است. همچنانکه رییس جمهور سابقه حامد کرزئی اجازه نداد امریکاییها مستقیماً با طالبان در قطر وارد مذاکره شوند، به یقین رییس جمهور غنی نیز چنین مذاکراتی را اجازه نخواهد داد.

مشکل اساسی دولت افغانستان ضعف چشمگیر داخلی آن است. وقتا که دولت پاکستان و طالبان به وضاحت مشاهده میکنند که رییس جمهور غنی قادر نیست حتی یک والی و یک قوماندان امنیه را برطرف کند و قادر نیست تطبیق یک پروژه ملی، مانند توزیع تذکره های جدید را خارج از محوطه ارگ ادامه دهد، چگونه میتوان انتظار داشت با او دور یک میز مذاکره بنشینند؟ درحالیکه رییس جمهور غنی در نتیجه پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۴ در قله حاکمیت دولت افغانستان قرار گرفت پاکستانیها و طالبان می بینند که امریکاییها در این مدت عملاً زینه را از زیر پای رییس جمهور غنی برداشته اند. اول با وجود تائید هیات نفتیش بین المللی از پیروزی اشرف غنی، امریکاییها اجازه ندادند نتایج انتخابات تا امضای توافق حکومت وحدت ملی اعلام شود و با اینکار خود مشروعیت حکومت وحدت ملی را طرف سوال قرار دادند. حالا با بیشر می باغیگری و یاغیگری یک والی و یک قوماندان امنیه را از پذیرش احکام قانون اساسی و صلاحیتهای رییس جمهور نادیده گرفته رییس جمهور را از گرفتن اقدامات اجرایی لازم در قسمت تطبیق احکام خود بر حذر میدارند.

پاکستان و طالبان همچنان به وضاحت میبینند که شرکای داخلی رییس جمهور غنی در حکومت وحدت ملی نیز چندان علاقمندی برای رسیدن به یک توافق صلح با طالبان ندارند. بیانیة صلاح الدین ربانی سرپرست وزارت خارجه و رئیس حزب جمعیت اسلامی در پروسه کابل و مقالات متعدد طرفداران آنها حکایت از تردید های آنها از نتایج همچو توافقه دارد. آنها همچنان می بینند که جنگسالاران دوران جهاد که امروز از برکت مداخله امریکا و غصب زمینهای دولتی، چپاول سرمایه های داخلی، به جیب زدن عواید گمرکی و کمکهای خارجی در ۱۷ سال گذشته به قارونهای زمان مبدل شده اند همه برای حفظ داراییهای خود بدور عناصر یاغی و باغی ضد حاکمیت قانون و دولت متحد شده اند صلاحیت و حاکمیت رئیس جمهور غنی و در مجموع حکومت وحدت ملی را مستقیماً مورد سؤال قرار داده اند.

به همین اساس مجله دیپلومات اخیراً مطلبی را در مورد پروسه صلح افغانستان نشر کرده می نویسد که با وجود پیشنهاد صلح جمهور اشرف غنی به طالبان، مذاکرات بی نتیجه خواهد ماند. مقاله نویس به برخی دلایل اشاره کرده است:

نخست - استدلال می کند که با وجود فشارهای امریکا و جامعه بین المللی، پاکستان عمق پالیسی استراتژیکی اش را در افغانستان تغییر نداده است. دیپلومات در ادامه نوشته که «آی اس آی» یعنی اداره استخبارات پاکستان، علاوه بر دادن پناهگاه های امن به طالبان و کمک های مالی برای این گروه، حکومت آن کشور هم به تندروی ها در منطقه دامن می زند.

دوم - بی نتیجه ماندن مذاکرات به باور مجله، همین است که جنگ افغانستان پیچیده تر شده و حالا روسیه، ایران و چین در آن دخیل شده اند. به همین خاطر نقطه پایان گذاشتن به جنگ و رسیدن به یک توافق معلق تر شده است.

سوم - حکومت افغانستان برای تندروانی که به پروسه صلح می پیوندند، هیچ برنامه ای ندارد.

چهارم - دادن امتیازات برای طالبان در بدل صلح، شاید دستاورد های گذشته را با خطر روبه رو سازد.

مجله دیپلومات یادآور شده که شماری از جهادی های پیشین، میلیاردها دالر کمک را برای خود گرفته اند و جنرال های زیادی در اداره های امنیتی دارند، بنأ واضح نیست که در بدل مصالحه، حکومت افغانستان برخی خواست های طالبان را چگونه پوره می کند.

با وجود آن، اظهار رضایت اخیر یک مقام بلند پایه امنیتی امریکا در کانگرس آنکشور از تغییر روش پاکستان نشان میدهد که ظاهراً باز پاکستان قادر شده امریکاییها را در مورد اهداف خود در افغانستان بفریبد.

با این حال ما چاره ای به جز کوبیدن به طبل خالی صلح نداریم!

ما را تو ای امید تهی تا کجا بری - صبر و قرار بسی ز دنیای ما گذشت (نور).

پایان